

Position Paper impact btw-verhoging op de sierteeltsector

De sierteeltsector is een belangrijke economische sector voor Nederland met een totale exportwaarde van 11,5 miljard euro in 2022. Het lage btw-tarief in de sierteelt is in 1975 ingesteld op initiatief van de Tweede Kamer, om omzet en werkgelegenheid in de sector te stimuleren en sierteeltproducten toegankelijk te maken (als Nederlands cultuurproduct), óók voor lagere inkomensgroepen. VBN, VGB, VBW, Tuinbranche Nederland en CVAH vragen het kabinet het huidige beleid voort te zetten en structureel te waarborgen dat deze fiscale maatregel in stand wordt gehouden.

Prijselasticiteit van sierteelt en eventuele consequenties

De sierteelt kent een hoge prijselasticiteit. Een prijsverhoging als gevolg van een hoger btw-tarief heeft een direct en groot effect op de vraag naar bloemen en planten, die dan substantieel meer afneemt. Dit is in opdracht van de VBN, VGB, VBW, Tuinbranche Nederland en CVAH doorberekend in het hernieuwde onderzoeksrapport van de WUR¹. We zien daarbij de volgende effecten:

Daling consumentenbestedingen > forse omzet- en banenverlies

Uit dit onderzoeksrapport werd berekend dat een btw-verhoging alleen in Nederland leidt tot een dalende consumentenvraag van 390 mln euro waarbij 2.440 voltijdsbanen (in fte weergegeven, in personen is het aantal werklozen meer dan 2.440) in de keten verloren gaan. In de praktijk blijkt dit mechanisme ook zo uit te werken. In Spanje werd in juli 2012 het verlaagd btw-tarief van 8% verhoogd tot 21%. Toen daalde de omzet in de keten tussen 2012 en 2014 met ruim 25% en 23% van de bloemisten ging failliet. In 2015 werd het verlaagd tarief in Spanje daarom weer ingevoerd. In 1991 werd het verlaagd tarief voor sierteelt van 5,5% in Frankrijk afgeschaft en ging naar 18,6%. Tussen 1991 en 1992 daalde de omzet in de keten met 12,5% en de werkgelegenheid daalde met 11.000 werknemers. In 1993 werd het verlaagd tarief op sierteelt terug ingevoerd in Frankrijk. Dit laat zien hoe op dat moment het effect was van een verhoging van het verlaagde btw-tarief naar het algemene tarief, op omzet en werkgelegenheid in de sierteeltsector. In 2023 hebben de partijen hieronder benoemd opnieuw opdracht aan WEcR gegeven om de impact van een mogelijke verhoging van het btw-tarief te onderzoeken. Dit vanwege het grote internationale belang om deze fiscale maatregel in stand te houden.

Btw-verhoging nauwelijks effect op overheidsfinanciën

Uit het onderzoeksrapport van WEcR blijkt ook dat de hogere btw-inkomsten teniet wordt gedaan door dalende omzet en verlies van werkgelegenheid². Hiermee wordt aan het doel van het verhogen van het btw-tarief voorbijgegaan, omdat het leidt tot meer kosten dan baten voor de sector en daardoor de overheid. Omdat consumenten qua koopgedrag zullen reageren op de prijsverhoging door een eventuele aanpassing van het btw-tarief en er voor onvoorzienbare tijd een toename zal zijn in de kosten van sociale voorzieningen, wordt de netto-inkomsten van de overheidsfinanciën tenietgedaan.

Sierteelt belangrijk voor klimaatdoelstellingen en vergroening

Tegen de opwarming van de aarde en de algemene trend van intensivering van stedelijk gebied, speelt sierteelt eveneens een zeer belangrijke rol. Voldoende groen in de steden aanplanten heeft tot gevolg dat de gemiddelde temperaturen – met name in de zomermaanden

¹ Van Galen, Jukema & Splinter WUR 2023. Doorrekening effecten van btw-verhoging op sierteeltproducten in Nederland en EU.

² Van Galen, Jukema & Splinter WUR 2023. Doorrekening effecten van btw-verhoging op sierteeltproducten in Nederland en EU.

– tot wel 2 graden daalt³ en in parken zelfs 4 graden⁴. Vervolgens zorgt het ervoor dat de biodiversiteit in de steden toeneemt doordat er voldoende voedsel, schuilplekken en waardplanten voor verschillende insectensoorten wordt gecreëerd. Al dit soort positieve effecten worden direct door de beschikbaarheid van sierteeltproducten gestimuleerd, een belangrijke reden voor het behoud van het laag btw-tarief.

Sierteelt draagt bij aan fysieke en mentale gezondheid en welzijn

Ook zijn er studies gedaan naar de positieve effecten van sierteelt in de binnenruimte op de mentale gezondheid, bijvoorbeeld in verzorgingshuizen⁵. In een vergrijzende samenleving is kwaliteit van leven een continu aandachtspunt, waarbij bloemen en planten een positief effect hebben op de geestelijke gezondheid. Groen in en om woningen en appartementsgebouwen is goed voor het binnen- en buitenklimaat en de leefomgeving en heeft een positieve invloed op de gezondheid en het algemeen welzijn van bewoners en bezoekers. Om dit te stimuleren is het essentieel dat sierteelt ruim beschikbaar en financieel toegankelijk blijft, vooral voor mensen met een laag besteedbaar inkomen. Het verlaagd btw-tarief draagt daar sterk aan bij.

Risico exportpositie

De Nederlandse sierteelt is een grote exportsector, de grootste binnen de landbouwproducten. De exportwaarde is ruim 11,5 miljard (in 2022). Nederland is gidsland binnen Europa ten aanzien van sierteeltproductie en -handel en circa 85% van de export gaat naar landen binnen de EU. Het risico is groot dat als Nederland het verlaagd btw-tarief loslaat, dit voorbeeld gevolgd wordt door andere Europese landen. Het in standhouden van het laag btw-tarief heeft dus verregaande positieve gevolgen voor de gehele sector, ook buiten Nederland. Hierdoor kan de sector blijven floreren, innoveren en verduurzamen, terwijl het een belangrijke inkomstenbron blijft voor de Nederlandse staatskas.

Concluderend: behoud laag btw-tarief

Voor de hele sierteeltsector is het verlaagd btw-tarief in Nederland essentieel voor behoud van consumptie en werkgelegenheid. Daarnaast draagt dit verlaagde tarief ook bij aan bereikbaarheid van sierteelt voor iedereen. Voor de overheidsfinanciën heeft een eventuele btw-verhoging maar zeer beperkt effect. Iets breder bekeken is het verlaagde tarief in Nederland ook één van de redenen voor internationaal succes. Het eventueel verhogen van het btw-tarief in Nederland heeft naar verwachting grote internationale consequenties, die zeer ongunstig zijn voor onze exportpositie, werkgelegenheid en overheidsinkomsten.

De VBN, VGB, VBW, Tuinbranche Nederland en CVAH pleiten daarom als volledige sectorketen tot het behoud van het laag btw-tarief voor de sierteeltsector, ten behoeve van de Nederlandse staat als wel de burger.

Ondertekend,

VBN, VGB, VBW, Tuinbranche Nederland en CVAH

³ Steeneveld, Koopmans, Heusinkveld, Van Hove & Holtslag (2011), Quantifying urban heat island effects and human comfort for cities of variable size and urban morphology in the Netherlands. Journal of Geophysical Research. D, Atmospheres 116 (D20129)

⁴ Doick, Peace, Hutchings (2014). The role of large greenspace in mitigating London's nocturnal urban heat island. Science of the Total Environment 493: 662671.

⁵ Kardan et al. (2015), Neighborhood greenspace and health in a large urban center. Nature Scientific Reports: 5:11610. DOI:10.1038/srep11610.